

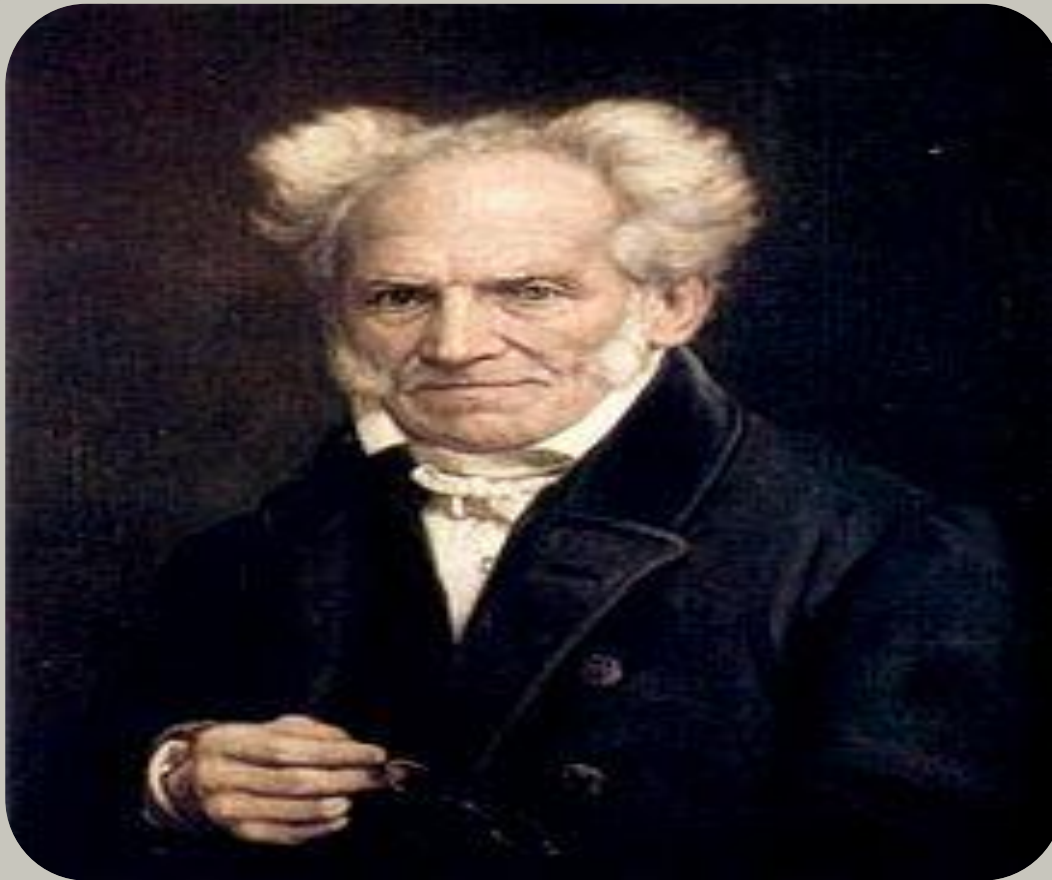
Комунальний вищий навчальний заклад "Мелітопольський медичний коледж"
Запорізької обласної ради

Вихідні ідеї філософії А. Шопенгауера та С.К'єркегора

Підготувала студентка II курсу
Лікувального відділення
Александрова Юлія

2015 рік

* Сам філософ писав, що його вчення не допомогло йому збагатитися, але допомогло уникнути численних неприємностей, що чекають кожну людину на її життєвому шляху.

* Артур Шопенгауэр (нем. *Arthur Schopenhauer*,

22 февраля 1788, Данциг, Пруссия — 21 сентября 1860, Франкфурт-на-Майне, Германский союз) — немецкий философ.

Один из самых известных мыслителей иррационализма, мизантроп. Тяготел к немецкому романтизму, увлекался мистикой, очень высоко оценивал основные работы Иммануила Канта, называя их «самым важным явлением, какое только знает философия в течение двух тысячелетий, ценил философские идеи буддизма (в его кабинете стояли бюст Канта и бронзовая статуэтка Будды), Упанишад, а также Эпиктета, Цицерона и других. Критиковал своих современников Гегеля и Фихте. Называл существующий мир, в противоположность софистическим, как он выражался, измышлениям Лейбница, — «наихудшим из возможных миров», за что получил прозвище «философа пессимизма»[†]

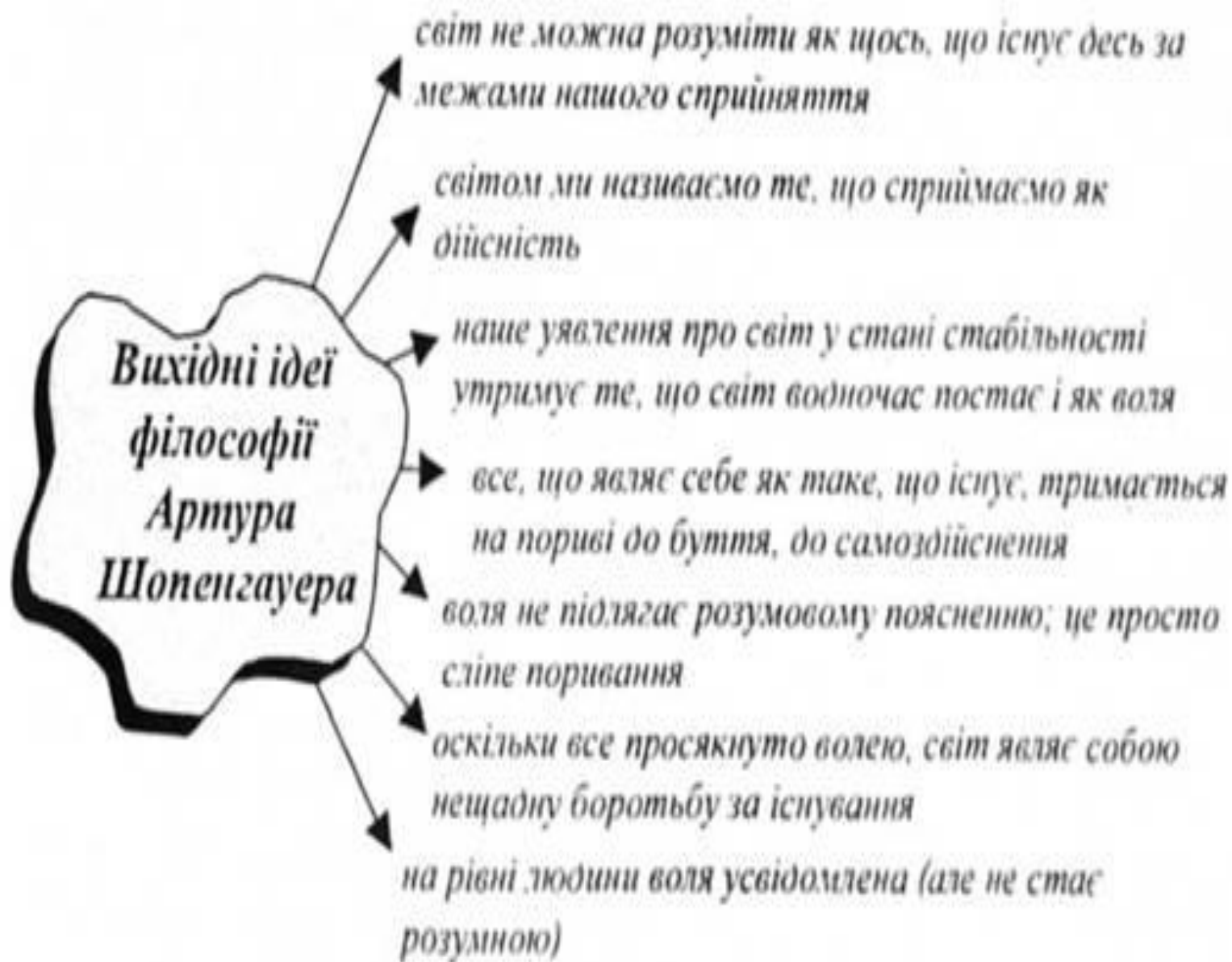
*

*

† что получил прозвище «философа пессимизма»[†]

измышлениям Лейбница, — «наихудшим из возможных миров», за

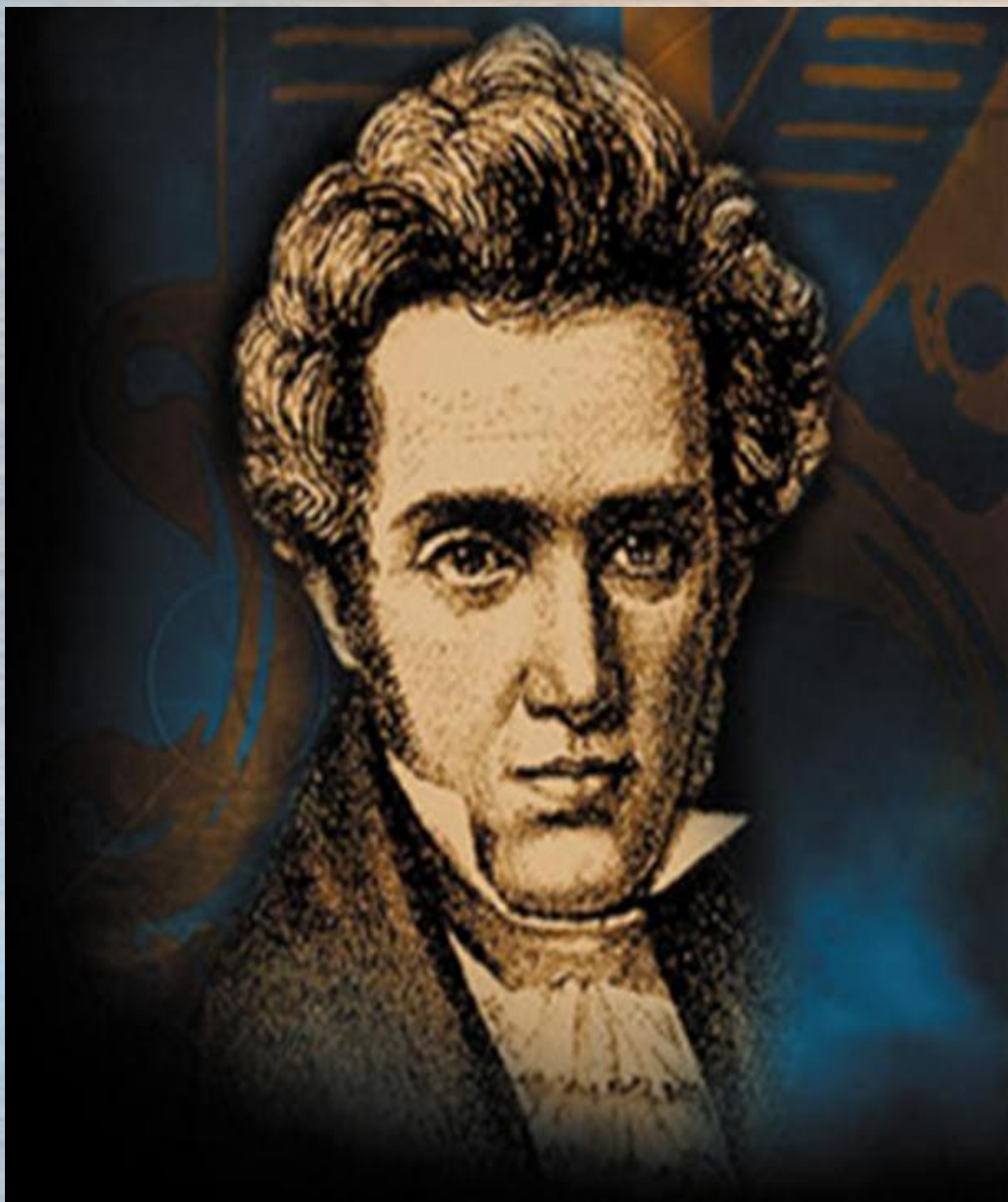
*** 1813 року він захистив докторську дисертацію, присвячену логіці, а в 1819 р. вийшло авторське видання його основної філософської праці "Світ як воля та уявлення" (перший том). Книга не мала попиту, але завдяки її виходу А. Шопенгауер отримав посаду доцента в Берлінському університеті. Його наміри позмагатися з Гегелем у справі залучення слухачів на лекції закінчилися сумно: не маючи охочих прослухати курс його лекцій, Шопенгауер був змушений облишити викладацьку діяльність. Лише в 50-ті роки ХІХ ст. його ідеї почали знаходити зацікавленість і поширення. Що ж це були за ідеї?**

* У міркуваннях А.Шопенгауера присутні всі основні характеристики некласичного типу філософствування. Цікаво також відзначити, що етичні висновки Шопенгауера в дечому подібні життєвим настановам буддизму: людина повинна пригасити сліпі пориви волі.

* Портрет 29-летнего Артура Шопенгауэра кисти Л. Руля

датський філософ
Сьорен К'єркегор
(1813 - 1855).

*** Ще один фундаментадор ідей некласичної філософії є датський філософ Сьорен К'єркегор (1813 - 1855). який народився і все життя прожив у м. Копенгагені. Закінчивши тут теологічний факультет університету і захистивши магістерську дисертацію, спрямовану на дослідження іронії у Сократа, К'єркегор присвятив себе літературній діяльності. За життя філософа його твори були майже невідомі. І лише в ХХ ст. К'єркегор став одним із найпопулярніших авторів — творців некласичної філософії — значною мірою завдяки особливостям стилю його творів: він є експресивним, парадоксальним, суб'єктивно заглибленим (нагадаю, що К'єркегор є також і класиком датської літератури).**

* К'єркегор наголошував на тому, що першим і єдиним предметом, гідним уваги філософії, може бути тільки людина. Але пізнати людину засобами науки неможливо, оскільки кожна людина унікальна й неповторна, а наука пізнає через узагальнення або підведення явища під загальні закони. Людина може осягнути себе лише через внутрішнє переживання і самозаглиблення. На цьому шляху вона може пройти три стадії самопізнання і самоутвердження.

* На першій стадії, яку К'єркегор називає естетичною, людина сповнена зовнішніми враженнями; вона хоче все побачити, відчути, випробувати; яскравим уособленням цієї стадії постає відомий літературний персонаж Дон Жуан, який закохувався в усіх жінок. На цій стадії, на думку С.К'єркегора, людина не може себе реалізувати саме тому, що вона занурена у зовнішнє; життя на цій стадії нагадує нескінченну мандрівку по різних враженнях; це є постійний вихід за будь-які межі - екзистенція. Прагнути надійності, людина може еволюціонувати на етичну стадію - жити згідно норм моралі; уособленням цієї стадії є Сократ. Проте і тут індивідуальність не може себе реалізувати, оскільки норми моралі є єдиними для всіх.

- ✱ першим і єдиним предметом, гідним уваги філософії, може бути тільки людина
- ✱ пізнати людину узагальнюючими засобами науки неможливо, оскільки кожна людина унікальна й неповторна
- ✱ людина може осягнути себе через внутрішнє переживання та самозаглиблення
- ✱ кожна людина проходить три стадії самопізнання і самоутвердження: 1) естетичну,

коли людина прагне здобувати все нові й нові життєві враження; 2) етичну, коли людина стабілізує своє життя дотриманням моральних норм; 3) релігійну, коли відчуючи виправданість своєї індивідуальності прямим відношенням до Бога, людина діє на цій засаді, не знаючи ніяких соціальних чи моральних обмежень.

*** У пізніх працях К'єркегор приходить до висновку проте, що обидві перші стадії людського самоусвідомлення та внутрішнього переживання свого життя характеризуються відчуттям людської індивідуальної неузасадненості, закинутості у цей світ, відчуттям самотності. Щиро переживаючи ці відчуття і не знаходячи способу їх подолати, людина може впасти у стан тотального відчаю - безпорадності, безвиході. Проте, за К'єркегором саме цей тотальний відчай і може підказати людині її глибинну істину: так, вона справді є абсолютно самотньою, але це значить, що її самотність має під собою абсолютні підстави. Звичайно, що єдиною абсолютною підставою для будь-чого є Бог. Звідси і випливає досить цікава і вагома теза К'єркегора'. "Людська індивідуальність знаходиться в абсолютному відношенні до абсолютного". Це значить, що лише наявність Бога як абсолютна може виправдати абсолютність людської унікальності. Звідси К'єркегор робить радикальний висновок: оскільки людина у своїй унікальності виходить на прямий зв'язок із Богом, то вона ніби отримує цим санкцію на абсолютну свободу само-здійснень.**

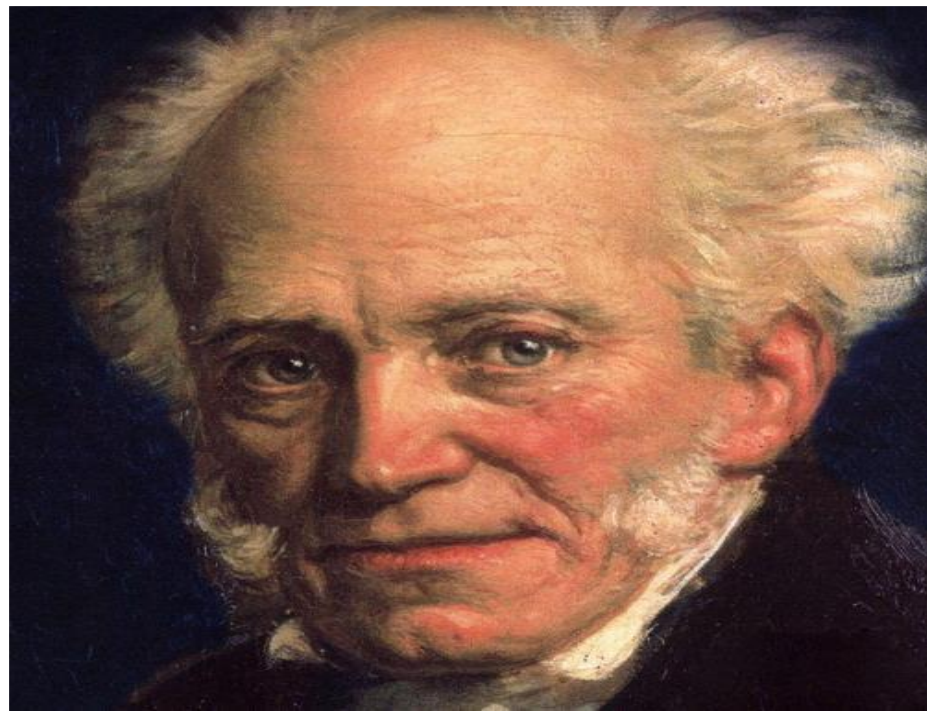
***Твір "Страх і тріпотіння" % у якому К'єркегор описав третю стадію людської самореалізації, має підзаголовок "Про можливість телеологічного відхилення стичного"; телеологія означає цілеспрямування, отже цей підзаголовок можна прочитати так: можуть існувати цілі, заради яких можна знехтувати етичними принципами та нормами. За К'єркегором, уособленням цієї стадії стає старозаповітний пророк Авраам, цей "лицар віри", який, маючи прямий зв'язок із Богом, був готовий принести у жертву свого єдиного сина Ісаака. К'єркегор ставить питання радикально: або Авраам був надиханий чимсь вищим, і тоді він лицар віри, або він є елементарним злочинцем.**

* К'єркегор уперше використав термін "екзистенція" для позначення таких особливостей людського буття, як неузасадненість та вихід за всі й всілякі межі. Слово "екзистенція" перекладається з латини як "існування", але у вихідному значенні воно вказує на вихід за межі усталеного, встановленого. К'єркегор використав це слово в застосуванні винятково до людини, для позначення найперших особливостей людського способу буття, і тому став ідейним попередником екзистенціалізму — впливової філософської течії ХХ ст.

*** Неважко переконатися, що і в К'єркегора на перший план виходять позараціональні мотиви й чинники людської поведінки. У зв'язку з таким трактуванням ролі розуму в людському житті позиції А. Шопенгауера та С. К'єркегора позначають як ірраціоналізм, а їх самих визначають як засновників сучасного ірраціоналізму.**

У філософських міркуваннях Шопенгауера та К'єркегора досить виразно проглядаються особливості не класичного тилу філософствування. В § їхніх творів людина та реалії її життя постають більш різнобічними й ^ суперечливими, ніж у класичній філософії. Крім того, мова їхніх творів наближена до розмовної, а тому й зрозуміліша для усіх

Дякую за увагу!